

ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ

НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „РОДОПИ”

Район „Снежана”

Настоящото проучване е извършено през 2011 година, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на Държавно горско стопанство (ДГС) „Родопи” и в изпълнение на принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по схемата на FSC. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Националното ръководство за определяне на гори с висока консервационна стойност, изготвено от WWF - DCP.

В Националното ръководство е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Националното ръководство. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ДГС „Родопи”. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес излизащ извън рамките на един сезон. Препоръчва се базата данни за разпространението на тези ВКС да бъде постоянно актуализирана от персонала въз основа на периодични техни наблюдения.

Общата площ на район „Снежана” от ТП ДГС „Родопи” е 7533,4 ха. Релефът е типично планински. Най-високата точка е вр. Саблен – 1957 m н.в., а най-ниската – долината на р. Девинска – 1200 m н.в. На територията на район „Снежана” има два малки язовира – Беглика и Тошков чарк. По-важни водни течения са Девинска река, Крива река, р. Снежанка и др.

Района попада в Преходно-континенталната климатична подобласт. Основен почвен тип е кафяви горски почви, срещат се още планинско-тъмноцветни и хумусно-карбонатни почви

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат разнообразен растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горите на територията на ДГС „Родопи” са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ДГС „Родопи”, екипът работи в тясно сътрудничество с ръководството на горскостопанската единица. Ръководният състав е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Националното ръководство по определяне, управление и мониторинг на гори с висока консервационна стойност.

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при промени в новия лесоустройствен проект на ДГС „Родопи” да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1 – Разнообразие от видове. Концентрации на биологично разнообразие вкл. ендемични, редки, защитени и застрашени от изчезване видове, с глобално, регионално или национално значение.

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ДГС – „Родопи”, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в ръководството за страната са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии, както следва:

1. Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

2. ГТ в природни паркове, попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие определени с плановете за управление или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);

3. ГТ в природни паркове които нямат устройствени документи;

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

1.1.1 Горски територии (ГТ) в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

На територията на ДГС "Родопи" се намират шест защитени територии, от които една е резерват и пет защитени местности. Резерватът "Дупката" се управлява от поделението на Министерство на околната среда и водите - РИОСВ Пазарджик. Подробни данни за защитените територии е дадена в Таблица 1.

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ДГС Родопи

Защитена територия	Площ /ha/	Отдел/подотдел	Земли-ще	Заповед за обявяване	Заповед за прекатегоризация	Цел на обявяване
ЗМ "Сърнена поляна"	719.3	52 цял, 53 цял, 109 г, д, е, 110 цял	Батак	Заповед No.РД-416 от 18.06.2007		
ЗМ „Тошков чарк“	57.4	32 а, б, в, г, д, к, л,	Батак	Заповед № 449/25.04.1984 г.		Опазване на красива

		м, 1, 2, 3, 65 г, ж, з, и, к, л, м, 4, 5, 7, 8, 9, 66 к, л, 4, 71 и, 80 1, 90 1, 2, 3.				местност за отдых и туризъм.
ЗМ „Ровно”	47.7	12 цял	Батак	Заповед № 359/09.02.1973 г.	Заповед № 395/03.04 .2003 г.	Опазване на характерен ландшафт
ЗМ „Немска жълтуга”	1.7	88и,к,89з, 90а,б,д, 94б,в	Батак	Заповед № РД - 183/06.03.2014 г		Опазване на растителен вид Немска жълтуга (Genista germanica)
ЗМ”Храстовид ен очиболец”	34.5	41 цял	Батак	Заповед № РД - 760/16.11.2017 г.		Опазване на растителен вид Храстовиден очиболец (Potentilla fruticosa)
Резерват „Дупката”	1210.8	111 цял, 112 цял, 113 цял.	Батак	Постановление на Министерски Съвет No.14827 от 29.06.1951		Характерен природен комплекс

1.Защитена местност СЪРНЕНА ПОЛЯНА

Площ: 719.3 хектара

Местоположение:Област: Пазарджик, **Община:** Батак, **Населено място:** гр. Батак, с. Фотиново

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Пазарджик

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ):РДГ Пазарджик

Документи за обявяване:Заповед No.РД-416 от 18.06.2007

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство на нови сгради и пътища и асфалтиране на съществуващите пътища;

2. Забранява се разкриването на кариери, изменение на водния режим, замърсяване с химически вещества, промишлени и битови отпадъци;

3. Забранява се лагеруване на туристи;
4. Забранява се използване на химически препарати за борба с вредителите в селското и горското стопанство;
5. Забранява се паша на кози;
6. Разрешава се косене и обработване на селскостопански земи;
7. Разрешава се провеждане на отгледни, санитарни, групово-изборни и изборни сечи;
8. Разрешава се риболов по р.Градешница;
9. Разрешава се използване на съществуващите горски пътища;
10. Разрешава се провеждане на подборен лов;
11. Разрешава се регулиран смолодобив от дърветата подлежащи на сеч;

2. Защитена местност ТОШКОВ ЧАРК

Площ: 57.4 хектара

Местоположение:Област: Пазарджик, **Община:** Батак, **Населено място:** гр. Батак

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Пазарджик

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ):РДГ Пазарджик: ДЛС Родопи

Документи за обявяване:Заповед No.449 от 25.04.1984

Цели на обявяване:Опазване на красива местност за отдих и туризъм.

Режим на дейности:

1. Забранява се всякакво строителство, извън утвърденото по устройствените проекти.
2. Забранява се разкриването на кариери, извършването на минно-геоложки и други дейности, с които се нарушава естествения облик на защитените местности.
3. Забранява се ловуването.
4. Разрешава се събирането на семена от семенните бази и използване на сенокосните площи за добив на сено.
5. Разрешава се в горите да се водят ландшафтни сечи с оглед запазване на характерния пейзаж

3. Защитена местност РОВНО

Площ: 47.7 хектара

Местоположение:Област: Пазарджик, **Община:** Батак, **Населено място:** гр. Батак

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Пазарджик - ул. "Гурко" №3 ет.4 п.к.220

Документи за обявяване:Заповед No.357 от 09.02.1973

Цели на обявяване: Опазване на.

Режим на дейности:

1. Забранява се извеждането на сечи, освен санитарни и ландшафтни, с оглед за подобряване на санитарното и ландшафтно състояние на обектите. Стопанисването да се извършва съгласно устройствените проекти с максимално запазване на природната обстановка;

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време;

3. Забранява се откриване на кариери, къртене на камъни, вадене на пясък и други инертни материали, изхвърляне на сгурия и различни промишлени отпадъци, както и всякакви действия, чрез които се нарушава или загрозява природната обстановка в тях.

4. Защитена местност „Немска жълтуга”

Площ: 1.7 хектара

Местоположение:Област: Пазарджик, **Община:** Батак, **Населено място:** гр. Батак

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Пазарджик - ул. "Гурко" №3 ет.4 п.к.220

Документи за обявяване:Заповед № РД - 183 от 06.03.2014 г.

Цели на обявяване: Опазване на растителен вид Немска жълтуга (*Genista germanica*).

Режим на дейности:

- Забрана за водене на действия свързани с промяна на хидрологичния режим.
- Забрана за всякаква човешка дейност свързана с промяна на местообитанието и неговите характеристики.
- Забрана за добив на листников фураж.
- Забрана за кастрене.
- Забрана за ограждане, включително за бази за интензивно развъждане на дивеча.

- Забрана за паша на кози.
- Забрана за паша.
- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.
- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива от социален или икономически характер или изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.
- Задължително провеждане на отгледни сечи.
- Запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.
- Увеличаване на турнуса на сеч с 20 години.
- Забрана за провеждане на санитарни сечи с интензивност под 5 %. При естествените гори е допустимо и нормално естествения отпад (мъртвата дървесина) да бъде до 5% от запаса. Ако мъртва дървесина в насаждението е до 5% от запаса не трябва да се предвижда и извежда санитарна сеч. А в случаите когато се провежда санитарна сеч - на 1 ха. трябва да се оставят по минимум 15 м³ мъртва и суха маса.
- Забрана за внасяне на не-местни произходи и видове при воденето на краткосрочно-постепенни сечи със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при издънкови насаждения с изключение на постепенни сечи с възобновителен период не по-малък от 10 години. Разрешените сечи се допускат при предварително естествено възобновяване или със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при високостъблени насаждения, с изключение на изборните и дългосрочно постепенните.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи с изключение на изборните при високостъблени насаждения.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи.
- Забрана за водене на всички видове сечи.
- Забрана за водене на голи сечи и краткосрочно-постепенни сечи с възобновителен период не по-малък от 10 години.

Находището попада изцяло и в границите на BG0002063 „Западни Родопи“ за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-835/17.11.2008 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 108/2008 г.), изменена със Заповед № РД-890/26.11.2013 г. (обн., ДВ, бр. 107/2013 г.). Режимът на зоните допринася за опазването на вида, тъй като евентуална промяна в начина на трайно ползване (НТП) на земите или наличие на инвестиционни намерения преминават задължително през Оценка за съвместимост (ОС), при която ще се прецени влиянието върху популацията на вида.

5. Защитена местност „Храстовиден очиболец”

Площ: 34.5 хектара

Местоположение:Област: Пазарджик, **Община:** Батак, **Населено място:** гр. Батак

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Пазарджик - ул. "Гурко" №3 ет.4 п.к.220

Документи за обявяване: Заповед № РД -760/16.11.2017 г .

Цели на обявяване: Опазване на растителен вид Храстовиден очиболец (Potentilla fruticosa)

Режим на дейности:

- Забрана за водене на действия свързани с промяна на хидрологичния режим.
- Забрана за всякаква човешка дейност свързана с промяна на местообитанието и неговите характеристики.
- Забрана за добив на листников фураж.
- Забрана за кастрене.
- Забрана за ограждане, включително за бази за интензивно развъждане на дивеча.
- Забрана за паша на кози.
- Забрана за паша.
- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.
- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива от социален или икономически характер или изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.
- Задължително провеждане на отгледни сечи.

- Запазването на ключови елементи на биоразнообразието – острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.
- Увеличаване на турнуса на сеч с 20 години.
- Забрана за провеждане на санитарни сечи с интензивност под 5 %. При естествените гори е допустимо и нормално естествения отпад (мъртвата дървесина) да бъде до 5% от запаса. Ако мъртва дървесина в насаждението е до 5% от запаса не трябва да се предвижда и извежда санитарна сеч. А в случаите когато се провежда санитарна сеч - на 1 ха. трябва да се оставят по минимум 15 м³ мъртва и суха маса.
- Забрана за внасяне на не-местни произходи и видове при воденето на краткосрочно-постепенни сечи със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при издънкови насаждения с изключение на постепенни сечи с възобновителен период не по-малък от 10 години. Разрешените сечи се допускат при предварително естествено възобновяване или със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при високостъблени насаждения, с изключение на изборните и дългосрочно постепенните.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи с изключение на изборните при високостъблени насаждения.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи.
- Забрана за водене на всички видове сечи.
- Забрана за водене на голи сечи и краткосрочно-постепенни сечи с възобновителен период не по-малък от 10 години.

Находището попада изцяло и в границите на BG0002063 „Западни Родопи“ за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-835/17.11.2008 г. на Министерския съвет (обн., ДВ, бр. 108/2008 г.), изменена със Заповед № РД-890/26.11.2013 г. (обн., ДВ, бр. 107/2013 г.). Режимът на зоните допринася за опазването на вида, тъй като евентуална промяна в начина на трайно ползване (НТП) на земите или наличие на инвестиционни намерения преминават задължително през Оценка за съвместимост (ОС), при която ще се прецени влиянието върху популацията на вида.

6. Резерват ДУПКАТА

Площ: 1210.8 хектара

Местоположение:Област: Пазарджик, **Община:** Батак, **Населено място:** с. Фотиново

Попада на територията на следните Регионални инспекции по околната среда и водите (РИОСВ):Пазарджик

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите (РДГ):РДГ Пазарджик

Документи за обявяване:Постановление на Министерски Съвет No.14827 от 29.06.1951

Документи за промяна:

1. Промяна в режима на дейностите със Заповед No.2245 от 30.12.1956
2. Заповед No.1700 от 17.12.1961
3. Промяна в площта - увеличаване със Заповед No.3899 от 15.09.1975
4. Промяна в площта - намаляване със Заповед No.702 от 14.07.1982
5. Промяна в площта - намаляване със Заповед No.587 от 08.06.1983

Международен статус:Биосферен резерват

Цели на обявяване:Характерен природен комплекс

Режим на дейности: В резервата се забраняват всякакви дейности, с изключение на:

1. тяхната охрана;
2. посещения с научна цел;
3. преминаването на хора по маркирани пътеки, включително с образователна цел;
4. събиране на семенен материал, диви растения и животни с научна цел или за възстановяването им на други места в количества, начини и време, изключващи нарушения в екосистемите;

1.1.4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР).

На територията на район „Снежана” от ДГС Родопи попадат части от следните защитни зони, елементи от Националната екологична мрежа Натура 2000:

Защитени зони за местообитанията

1. Защитена зона **BG0001030 Родопи - Западни** е одобрена с решение на Министерски съвет: № 661 от 16 октомври 2007 г. и е с обща площ 271909.21 ха.

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
3. Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 20 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството – напр. буковите, еловите, черборовите гори

Стандартният формуляр за зоната със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/SDF/SDF_BG0001030.pdf
Територии попадащи в ЗЗ „Родопи Западни” BG 0001030 от Директивата за опазване на местообитанията: **1** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **2** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, о, п, р, **3** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **4** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **5** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, **6** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **7** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **8** 1, 2, 3, 4, 5, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **9** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **10** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **11** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **12** 1, 2, а, б, в, г, **13** 1, 2, 3, а, б, в, г, **14** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **15** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **16** 1, 2, а, б, в, д, е, ж, з, и, к, л, **17** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, **18** 1, 2, 3, а, б, в, г, **19** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **20** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **21** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, **22** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **23** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **24** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **25** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, **26** 1, 2, а, б, в, г, **27** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, **28** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **29** 1, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **30** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **31** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **32** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **33** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **34** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **35** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, **36** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **37** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, **38** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **39** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **40** а, б, в, г, д, **41** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л,

м, н, о, п, р, с, **42** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **43** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **44** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **45** 1, а, б, в, г, д, е, ж, **46** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **47** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, а, б, в, г, д, е, ж, з, **48** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **49** 1, а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, м, **50** 1, 2, 3, 4, а, б, г, д, е, ж, з, **51** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **52** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **53** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **54** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **55** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **56** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **57** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **58** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **59** 1, 2, 3, 4, 5, 7, а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, **60** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **61** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **62** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **63** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **64** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **65** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **66** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **67** 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, **68** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, **69** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **70** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, **71** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **72** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **73** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **74** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **75** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **76** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **77** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, е, ж, з, **78** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **79** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, **80** 1, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **81** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **82** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, **83** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, **84** 1, а, б, д, е, **85** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, **86** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, **87** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **88** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **89** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **90** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **91** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **92** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **93** а, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, **94** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **95** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, **96** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **97** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **98** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **99** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, **100** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **101** 1, 2, 3, 5, а, б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, **102** 3, 4, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, **103** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **104** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, **105** 1, 2, 3, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **106** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **107** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, **108** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **109** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **110** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **134** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, **135** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **136** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, **137** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **138** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, **139** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е,

ж, з, и, **140** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, е, **141** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **142** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **143** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **144** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **145** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л.

Защитени зони за птиците

1. Защитена зона **BG0002063 Западни Родопи** е обявена със ЗАПОВЕД № РД-835 от 17 ноември 2008 г. на министъра на околната среда и водите и е с обща площ 721 831,169 дка. Защитената зона е обявена с цел:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по заповед, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Списък на видовете птици е в т. 2 от Заповедта, която е публикувана на интернет страницата: http://natura2000bg.org/natura/UserFiles/File/zapovedi/BG0002063_DV_108_08.pdf

Съгласно горесцитираната заповед в границите на защитената зона се забранява:

1. Залесяването на пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
2. Използването на пестициди и минерални торове в пасища;

Територии попадащи в ЗЗ „Западни Родопи” BG 0002063 от Директивата за опазване на птиците: **1** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **2** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, о, п, р, **3** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **4** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **5** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, **6** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **7** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **8** 1, 2, 3, 4, 5, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **9** 1, 2, 3, 4, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **10** 1, 2, 3, 4, 51, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **11** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, **12** 1, 2, а, б, в, г, **13** 1, 2, 3, а, б, в, г, **14** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **15** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **16** 1, 2, а, б, в, д, е, ж, з, и, к, л, **17** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, **18** 1, 2, 3, а, б, в, г, **19** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **20** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **21** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, **22** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **23** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **24** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **25** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, **26** 1, 2, а, б, в, г, **27** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, **28** 1, 2, 3, 4, 5, б, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **29** 1, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **30** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **31** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **32** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **33** 1, 2, 3, а,

б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **34** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **35** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, **36** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **37** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, **38** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **39** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **40** а, б, в, г, д, **41** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **42** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **43** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **44** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **45** 1, а, б, в, г, д, е, ж, **46** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **47** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, а, б, в, г, д, е, ж, з, **48** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **49** 1, а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, м, **50** 1, 2, 3, 4, а, б, г, д, е, ж, з, **51** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **52** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **53** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, **54** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **55** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **56** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **57** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **58** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **59** 1, 2, 3, 4, 5, 7, а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, **60** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **61** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **62** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **63** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **64** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **65** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **66** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **67** 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, **68** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, **69** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **70** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, **71** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **72** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **73** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **74** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **75** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **76** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **77** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, е, ж, з, **78** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, **79** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, **80** 1, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **81** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, **82** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, **83** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, **84** 1, а, б, д, е, **85** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, **86** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, **87** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **88** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **89** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **90** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **91** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, **92** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **93** а, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, **94** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **95** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, **96** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **97** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, **98** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **99** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, **100** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **101** 1, 2, 3, 5, а, б, в, г, д, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, **102** 3, 4, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, **103** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, **104** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, **105** 1, 2, 3, а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, **106** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **107** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, д, е, ж, з, **108** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **109** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **110** 1, а, б, в, г, д, е, ж, з,

134 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, **135** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, **136** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, **137** 1, 2, 3, 4, 5, а, б, в, г, **138** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, **139** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **140** 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, а, б, в, г, д, е, **141** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, **142** 1, 2, 3, 4, 5, 6, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, **143** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, **144** 1, 2, 3, 4, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, **145** 1, 2, а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л.

Поетите ангажименти на Р България по изпълнението на Директива 409/79 и Директива 92/43 и съгласно прякото действие на двете директиви, посочените по-горе проекто защитени зони подлежат на превантивни мерки на опазване и защита. Предвидените лесовъдски дейности на териториите на проекто защитените зони трябва стриктно да следват изискванията на Закона за биологичното разнообразие за превенция и поддържане на благоприятно придозащитно състояние на видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За защитените територии в границите на ДГС "Родопи" няма изготвени планове за управление. Стопанисването на горите и горските територии да се извършва съгласно Закона за защитените територии, заповедта за обявяване и заповедите за прекатегоризация, като са в сила следните допълнителни ограничения:

- ✓ Забрана за водене на краткосрочно-постепенни сечи в насаждения съставени от семкоиздържливи видове.
 - ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети.
2. Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси, като се спазват следните указания:
- ✓ - В насаждения доминирани от семкоиздържливи видове (ел., см., бк.) да се прилагат единично и групово-изборна сечи, групово-постепенна сеч, неравномерно-постепенна сеч.
 - ✓ - След природни нарушения, на малки до средно-големи площи, да не се залесява за срок от 7 години.
 - ✓ - При необходимост от залесяване да се работи с пионерни видове.

3. Да се проверява периодично за създаването на нови защитени територии или зони, или за предложения за създаването им, които потенциално могат да бъдат повлияни от горскостопанските дейности.
4. Да се изготви и внесе мотивирано предложение за обявяване на нови защитени територии, по преценка на ръководството на ДГС, с оглед опазване на ключови елементи на биологичното разнообразие и ландшафта.
6. Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС Родопи. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Съвместно ДГС Родопи и РИОСВ Пазарджик трябва да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените територии и зони. За пример могат да се вземат въздействия на дейностите върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.
2. Препоръчваме да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1 А и 1Б* към ръководството. Това са видове с толкова голяма конзервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1А и 1Б* към ръководството са ГВКС.

Растителни видове включени в *Приложение 1 А* към Националното ръководство, установени на територията на район „Снежана” от ТП ДГС „Родопи”

В тази консервационна стойност попадат както гори – находища на застрашени и изчезващи видове, така и гори с естествени характеристики, представляващи потенциално такова местообитание.

Това се налага поради рядкостта на видовете, както и заради нуждата от опазване на местообитания от критично значение на тези и други видове. Видовете са посочени в *Приложение 1А* към Националното ръководство. Приложението е разработено въз основа на Червения списък на IUCN (1997) с използвани категории “критично застрашен” и “уязвим”, Червената книга на НРБ, том I и II, Атлас на ендемичните растения в България. При теренните проучвания на територията на ТП ДГС Родопи са установени находища на видове попадащи в Приложение 1. На базата на хорологични данни са посочени потенциални видове от приложението, които евентуално могат да се установят в рамките на държавното горско стопанство. Дадени са конкретни за всеки вид указания за стопанисване и мониторинг.

Родопска горска майка (*Lathraea rhodopaea* Dingler)

Многогодишно тревисто растение, геофит, паразит. Цветовете са розови, събрани в цилиндрично, гроздовидно съцветие. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от май до юни. Паразитира върху корените на леските, бука, смърча, белия бор, елшите и други дървесни видове. Среща се във влажни и сенчести гори до 1500 m.n.v. Включен в Приложение 1 на ЗБР, балкански ендемит.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на потенциалните находища на вида в границите на лесничейството е препоръчително да се извършва през пролетта - юни. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на родопската горска майка, да се провеждат през месец юни - по време на цъфтежа ѝ. При

установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се нараняват корените на оставащите дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – брой индивиди в горскостопанска единица. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се наранят дървета-гостоприемници и да не се нарушат условията на средата.

Други растителни видове с висока природозащитна стойност на територията на район „Снежана” от ДГС „Родопи”

Немска жълтуга (*Genista germanica* L.)

Храст, 10–60 cm висок, с многобройни надземни разклонения. В пазвите на листата обикновено се формират прости, до 2 cm дълги бодли, но понякога такива липсват, както е в българските популации. Листата прости, елиптични, на върха заострени, почти приседнали, целокрайни, без прилистници. Съцветията разположени по върховете на клонките. Чашката дълго влакнеста, двуустна. Цветовете жълти. Бобът 1 cm дълъг, до 0,5 cm широк, влакнест, с 1–2 лещовидни, кафяви, гладки семена. Цв. V–VI, пл. VII–VIII. Размножава се със семена.

Обитава покрайнините на смърчови и смесени смърчово-бялборови гори. Популацията е малочислена и не надвишава 50–100 индивида. По-голямата част от нея е разположена покрай горски път в района на яз. „Тошков чарк“ и яз. „Широка поляна“ на 1600 m н. в. (Апостолова 2011)- отд.88и,к,89з,90а,б,д,94б,в.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС. При установяването на наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на средата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – проективно покритие на ценопопулацията, здравословно състояние, наличие на вредители.

Храстовиден очиболец(*Potentilla fruticosa* L.)

Храстовидният очиболец е растителен вид от семейство Розови (*Rosaceae*), включен в Приложение № 3 от Закона за биологичното разнообразие и в Червения списък на растенията в България с категория "Уязвим". Видът е доминиращ в консервационно значимото на европейско ниво местообитание "Родопски съобщества на *Potentilla fruticosa* (40B0)", включено в Директива 92/43 на Съвета на ЕИО за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, в Приложение № 1 на ЗБР и в Червена книга на Република България, Т. 3, Местообитания с категорията "Критично застрашено".

Храстовидният очиболец е глациален реликт. Популацията на вида попада изцяло в границите на защитена зона BG0001030 "Родопи–Западни" (за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна) и на защитена зона BG0002063 "Западни

Родопи" (за опазване на дивите птици) от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Разпространение : Западни Родопи, в местността Раково дере и в подножието на Малък Мечи връх отд.41.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида. Дейностите могат да се извършват и от служители на ДГС. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на микросредата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проверка състоянието на находището на вида (минимум на 5 години) – проективно покритие на ценопопулацията, здравословно състояние, наличие на вредители.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и

коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина). В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Токовища на глухари
- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- Сватбовища на елени

Видовете, включени в Приложение 2 на Националното ръководство са глухар и благороден елен.

Глухар (*Tetrao urogallus*)

Приоритетен за опазване застрашен от изчезване вид. Включен в ЗБР, приложение 2, под режим на опазване и регулирано ползване ЗБР, приложение 4. Включен в Червена книга на България с категория “Застрашен”. Популациите му в страната са изолирани, ареалът е разкъсан, видът е застрашен от браконьерство. Ареалът му в Европа е силно редуциран и разпокъсан, почти повсеместно видът намалява заради интензивното горско стопанство и безпокойството. Най-обширно и с най-голяма численост се размножава в Западните Родопи.

На територията район „Снежана”от ДГС „Родопи” са установени токовища на глухари в следните отдели: **2 п, р, 3 о, 4 л, 7 м, 8 к, 9 н, 14 е, 15 а, б, в, 16 в, д, 21 ж, 25 а, 28 з, 36 б, 40 а, 42 1, а, б, в, 43 1, а, б, в, 44 1, 2, а, б, 46 а, 47 а, е, ж, 48 г, 54 5, р, 55 з, 56 1, л, 62 о, 63 л, 66 о, 67 п, 75 к, 76 з, 77 в, 78 з, 85 з, 88 1, 2, а, 143 л, 145 л.**

Препоръки и указания за опазване

Да не се извеждат сечи в подотдели с токовища и в съседните подотдели на същия отдел. В отделите с присъствие на вида да се ограничат сечите/не са допустими голи сечи, реконструкции и възобновителни/ и да се извеждат извън гнездовия период на птиците - извън периода март-юли. Да се ограничи и пренасочи потока от туристи, гъбари, билкари встрани от този район. Да не се допуска застрояване и фрагментиране на местообитанието на глухаря. Особено важно за него е запазването на подлеса на гората, на горските плодове и липсата на безпокойство по време период (март - август).

Препоръки и указания за мониторинг

Ежегодно в периода от април до началото на май да се преброяват (най-лесно по следите в снега) глухарите в токовището. Да се установят и запазят от сечи зимовъчните дървета- най-често стари бели борове. Да се потърсят следи от глухари и в други части на ДГС и ако се установят да се прилагат същите мерки.

Благороден елен (*Cervus elaphus*)

Рядък и малоброен у нас, с петнисто разпространение и постоянно намаляваща численост, изчезнал от повечето си находища. Вид включен в приложение 3 на ЗБР и Бернската конвенция. Обитава широколистни и смесени гори. В планините до горната граница на гората, а през лятото и до субалпийските ливади.

На територията район „Снежана”на ДГС „Родопи” са установени сватбовища на елени в следните отдели: **47, 48, 49 и 50** – местност „Голям Орман”; **9, 10, 14 и 15** – местност „Търновица”.

Препоръки и указания за опазване

Да се контролира строго браконьерството в района. За райони, където няма крайна необходимост, да не се прокарват нови горски пътища, тъй като те улесняват браконьерството. Да не се изгражда нова пътна, туристическа и спортна инфраструктура. Да не се допуска безразборно застрояване. Да не се допуска туризъм, паша и дърводобивна дейност по време на сватбуването в посочените отдели.

Препоръки и указания за мониторинг

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне на половото съотношение на животните при възможност.

ВКС 2 – ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. Непокътнати горски ландшафти, големи екосистеми на ниво ландшафт и мозайки от екосистеми с глобално, регионално или национално значение, в които съществуват жизнени популации на повечето естествено срещащи се видове в естествените им модели на разпространение и обилие.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие. При формиране на критериите за разпространение на горите, отговарящи на ВКС 2 е взето под внимание географското разпространение на обширните горски масиви на територията на страната. Горите отговарящи на тази консервационна стойност се обособяват по критериите - естественост, фрагментираност и минимален териториален размер на жизнено проявление на популациите на естествено срещащи се видове.

Идентифицираните по тези критерии горскостопански единици са представени в отделно приложение към Националното ръководство.

При определянето на тази консервационна стойност се включват типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от Родопския район. Горите на територията на район „Снежана” от ДГС „Родопи” отговарят на критериите на консервационната стойност, разглеждани в контекста на Родопите като географски обект.

ОТДЕЛИ ВЪВ ВКС 2. 1 – 110, 134 – 145/Приложение 3/

Препоръки и указания за стопанисване

- Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост на горите в цялата разглеждана територия.
- Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.
- Не по-малко от 5 % от територията на горите в разглежданите горскостопански единици трябва да бъдат отделени за осигуряване на гори

от основно представените горскодървесни видове, които са във фаза на старост (Old-growth forests).

- Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.
- Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.
- Не се допуска смяна на коренния дървесен състав на насажденията освен в случаите когато: 1. След големи природни нарушения територията е оставена на естествената сукцесия. 2. Целта на стопанисването на насаждението е възстановяване на коренни видове.
- При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. В определените по ВКС 2 територии да не се внасят чуждоземни дървесни видове.
- Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.
- Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията, независимо дали съществуващият процент е под определения по критерий. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

Препоръки и указания за мониторинг

- При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и размер на територията.
- Мониторингът се извършва всяка година по документи. Да се използват действащите лесоустройствени проекти, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, стопански планове и т.н.
- Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.
- На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, касаещи някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини, неустойчиво земеделие и др.
- Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на

условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

ВКС 3 – ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. Редки, защитени или застрашени от изчезване екосистеми, местообитания или рефугии

ГВКС представляват всички ГТ, включени в списъка на Приложение 4 към Националното ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (Old growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс от видове от специфични екологични и таксономични групи. Тези гори включват наличие на:

1. Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
2. Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клонови;
3. Дървета с масивни живи клонови (често с диаметър по-голям от 25 см);
4. Дървета с белези от пожар или дървета с хралупи;
5. Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
6. Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
7. Неравномерна пространствена структура.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ЛУП на ТП ДГС „Родопи“. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към Приложение 4 на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС „Родопи“ са идентифицирани 5 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

G1.693 Medio-European neutrophile [*Fagus*] forests

Неутрофилните букови гори са най-разпространените в България букови гори. Формирани са на относително по-големи надморски височини от около 700 до около 1800 (2100) m при типичен планински климат. Заемат предимно северни склонове, долове и клисури. Почвите са неутрални, слабо кисели или слабо алкални, богати на хранителни вещества, влажни кафяви горски (*Eutric*, *Dystric* и *Mollic Cambisols*). Тези гори се развиват при среден хидротермичен режим и се характеризират с участието на редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските букови гори. Преобладаващ дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*),

който понякога в по-ниските части формира смесени широколистни гори с участие на *Acer heldreichii*, *A. pseudoplatanus*, *Betula pendula*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Populus tremula*, *Sorbus aucuparia*, *Ulmus glabra*, а в по-високите части на планините образува смесени широколистно-иглолистни гори с *Abies alba*, *Picea abies* и *Pinus sylvestris*. Храстов етаж обикновено не се формира, но сравнително постоянно участие имат *Daphne mezereum*, *Lonicera xylosteum*, *Rubus idaeus*, *Salix caprea*, *Sambucus racemosa*. Мезофилните букови гори се отличават с богат и разнообразен по флористичен състав и обилие тревен етаж в сравнение с останалите букови гори в България. Доминиращи видове най-често са *Anemone nemorosa*, *Dentaria bulbifera*, *Galium odoratum*, *Lamiaeum galeobdolon*, *Sanicula europea*, *Melica uniflora*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания (Бисерков и др. 2011) с категория “почти застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Родопи” неутрофилните букови гори са представени от следните подтипове:

Типични неутрофилни букови гори (асоциация *Asperulo-Fagetum*). Типичните неутрофилни букови гори са най-разпространения тип букови гори в България. Заемат главно средната част на буковия пояс в диапазона 1000-1500 m надм. вис. в Стара планина, Средна гора, Осоговска планина, Беласица, Родопи, Рила, Пирин, Руй планина, Влахина, Конявска, Васильовска планина и Микренски възвишения. Отличават се със сравнително ниско покритие на тревния синузий, в който най-често доминират *Dentaria bulbifera*, *Galium odoratum* и *Mycelis muralis*.

Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

Местообитанието на територията на ДГС “Родопи” е установено в отдели: 136 в, 138 в.

Горите от смърч са доминиращи в иглолистния горски пояс в планините на България. Най-големи площи заемат в Родопите, Рила, Пирин, по-ограничено се срещат в Западна и Средна Стара планина, Витоша и Осоговска планина. Основното развитие на смърчовите фитоценози е между 1500-1600 и 1900-2100 m надм. вис. В затворени котловини и дълбоки долини, главно в Родопите, където се наблюдават температурни инверсии, се създават условия за развитие на смърчови фитоценози и при 1200 m надм.

вис. Формите на релефа, надморската височина, изложението, основната скала и почвите не са строго определящи за развитието на смърчовите гори, но имат съществено значение за флористичния им състав и продуктивността им. Предпочитани са северните изложения и заравнените терени или склоновете с умерен наклон. Основните скали и почвите са кисели. Към горната граница на гората почвите са тъмноцветни планинско-горски (*Mollic Cambisols*), а на по-малка надморска височина - кафяви горски (*Eutric Cambisols*). Рядко (главно в Средните Родопи) смърчови монодоминантни и полидоминантни гори се развиват и на варовити, хумусно-карбонатни почви (*Rendzic Leptosols*). Поради високия склоп на голяма част от смърчовите гори, в тях почти не се развива храстов, а в някои случаи и тревен етаж.

В зависимост от надморската височина и флористичния състав се разграничават два подтипа. На територията на ДГС „Родопи” е установен следния тип:

G3.1E1 South-eastern Moesian [*Picea abies*] forests

В долната част на разпространението си (1200-1800 m надм. вис.) горите от обикновен смърч по-често са смесени с участие на обикновена ела (*Abies alba*), бял бор (*Pinus sylvestris*) и обикновен бук (*Fagus sylvatica*). В тревния етаж участват както видове, характерни за европейските широколистни мезофилни гори, така и видове, характерни за иглолистните бореални гори - *Dentaria bulbifera*, *Epilobium montanum*, *Festuca drymeja*, *Luzula luzuloides*, *L. sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Rhytidiadelphus triquetrus*, *Vaccinium myrtillus*, *Veronica urticifolia*, *Viola reichenbachiana*. Тези гори се отнасят към подсъюз *Abieti-Piceenion* и асоциация *Veronico urticifoliae-Abietum*.

Тези типове гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “потенциално застрашено местообитание”.

На територията на ДГС “Родопи” местообитанието е установено в отдели: 1 а, 1 в, 1 г, 1 ж, 1 м, 2 б, 2 в, 2 о, 6 а, 6 б, 6 в, 6 г, 6 и, 6 к, 6 н, 7 а, 7 б, 7 в, 7 д, 7 и, 7 л, 7 м, 8 а, 8 е, 8 ж, 8 и, 9 а, 9 б, 9 в, 9 и, 10 а, 10 б, 10 г, 10 д, 10 е, 10 ж, 10 л, 10 о, 11 а, 11 б, 11 д, 12 а, 12 б, 12 в, 12 г, 13 а, 13 б, 13 в, 14 б, 14 в, 14 е, 14 з, 14 л, 15 а, 15 е, 15 л, 15 н, 16 а, 16 б, 16 в, 16 з, 16 и, 17 а, 17 б, 17 г, 18 а, 18 б, 18 в, 19 а, 19 б, 19 к, 19 л, 20 в, 20 е, 20 ж, 20 и, 21 г, 21 и, 21 л, 21 н, 21 с, 22 а, 22 в, 22 г, 22 и, 22 к, 22 л, 22 н, 22 о, 23 д, 23 ж, 23 л, 24 б, 24 д, 24 е, 24 л, 25 в, 25 г, 25 ж, 27 а, 27 д, 27 е, 27 ж, 28 а, 28 г, 29 а, 29 в, 29 з, 3 д, 30 а, 30 б, 30 в, 30 г, 31 а, 31 в, 31 г, 31 к, 32 б, 32 в, 32 г, 32 и, 32 м, 33 д, 33 е, 33 ж, 33 и, 33 к, 34 а, 34 к, 36 ж, 36 и, 37 а, 37 б, 37 в, 37 е, 37 ж, 38 в, 38 з, 38 и, 39 а, 39 г, 39 ж, 39

м, 39 о, 4 е, 41 л, 41 м, 41 р, 42 в, 42 д, 42 и, 42 к, 42 м, 42 н, 43 в, 43 г, 43 ж, 43 з, 43 к, 44 д, 44 е, 45 д, 46 д, 46 ж, 47 г, 48 и, 49 л, 5 в, 5 г, 5 е, 50 а, 50 б, 50 е, 51 а, 51 ж, 51 к, 51 л, 52 е, 52 з, 52 и, 54 а, 54 б, 54 г, 54 д, 54 е, 54 ж, 54 з, 54 о, 55 а, 55 в, 55 д, 55 ж, 58 о, 59 д, 59 е, 59 з, 59 л, 60 е, 60 к, 60 м, 60 п, 62 к, 62 л, 62 м, 62 о, 63 а, 63 в, 63 г, 63 д, 64 а, 64 г, 64 и, 65 д, 65 е, 65 з, 65 р, 65 с, 66 в, 66 е, 66 ж, 66 з, 66 л, 67 г, 67 д, 67 е, 67 и, 67 л, 67 м, 68 а, 68 г, 68 д, 68 ж, 68 и, 68 м, 68 о, 68 п, 68 р, 68 т, 68 ф, 68 х, 69 г, 69 з, 70 в, 70 з, 70 к, 70 л, 70 с, 71 а, 71 в, 71 з, 71 п, 73 б, 73 г, 73 д, 74 д, 74 е, 74 ж, 74 и, 74 к, 75 б, 75 в, 75 д, 75 е, 75 ж, 75 з, 76 а, 76 б, 76 в, 76 г, 76 д, 76 е, 76 м, 77 а, 77 е, 78 б, 78 е, 79 г, 80 б, 80 в, 80 г, 80 ж, 80 к, 80 о, 81 г, 81 д, 81 е, 82 а, 82 б, 82 в, 82 г, 82 ж, 83 б, 87 е, 87 и, 87 к, 88 м, 88 н, 89 д, 89 е, 89 з, 89 и, 89 к, 90 б, 90 в, 90 ж, 90 и, 91 г, 91 о, 91 п, 91 с, 92 а, 92 б, 92 г, 92 д, 92 е, 93 а, 93 в, 93 г, 93 д, 93 ж, 93 з, 93 к, 93 л, 93 о, 93 п, 94 а, 94 в, 94 е, 94 н, 95 г, 95 д, 95 и, 95 л, 96 б, 96 в, 96 к, 96 н, 97 а, 97 б, 97 д, 97 е, 97 з, 97 и, 97 к, 98 а, 98 б, 98 в, 98 г, 98 д, 98 е, 98 л, 98 м, 99 б, 99 д, 99 е, 99 ж, 99 з, 99 к, 99 м, 99 п, 99 р, 99 с, 100 б, 100 г, 100 д, 100 л, 101 а, 101 г, 101 д, 101 и, 101 н, 102 а, 102 е, 102 и, 102 л, 103 г, 103 к, 103 н, 103 о, 104 а, 104 б, 104 в, 104 д, 104 ж, 104 и, 104 к, 104 м, 104 о, 104 т, 105 а, 105 е, 105 л, 105 м, 106 а, 106 б, 106 в, 106 г, 106 д, 106 е, 106 ж, 106 з, 106 л, 106 н, 106 о, 106 п, 107 в, 107 д, 108 а, 108 б, 108 в, 108 д, 108 ж, 109 б, 109 в, 109 г, 109 д, 109 ж, 109 з, 109 и, 109 к, 109 м, 110 б, 110 д, 110 ж, 110 з, 134 а, 134 е, 134 р, 134 х, 134 ш, 135 а, 135 е, 135 к, 135 м, 135 н, 135 п, 136 г, 136 д, 136 е, 136 з, 137 а, 137 б, 138 б, 138 г, 138 д, 138 е, 139 в, 139 д, 139 е, 139 и, 140 а, 140 б, 140 в, 140 г, 140 д, 140 е, 141 б, 141 в, 141 г, 141 ж, 142 б, 142 г, 142 д, 142 ж, 142 з, 142 и, 142 м, 143 а, 143 е, 143 ж, 143 з, 143 и, 143 к, 143 л, 144 а, 144 б, 144 в, 144 е, 144 и, 144 к, 144 м, 144 н, 145 з, 145 л.

G3.62 [*Pinus peuce*] woods

Бялата мура е балкански ендемит и терциерен реликт. Тя формира монодоминантни и смесени горски фитоценози главно на горната горска граница във високите планини на България (1800–1900 до 2100–2200 m надм. вис.). Предпочитаната скална основа е силикат, макар че може да расте и на варовикови и мраморни скали. Преобладават тъмноцветните горски почви и по-ограничено хумусно-карбонатните или кафявите почви. Почти всички съобщества от бяла мура са първични и високо производителни. Монодоминантните фитоценози са по-малко от тези с участие на други дървесни видове, основно смърч и бял бор в различни съотношения. Главно при по-малка надморска височина, смесените дървостои включват ела, бук, черна мура. На места под

короните на дървостоя има етаж от клек. Приземните етажи се изменят главно по отношение на обилието на един или друг вид от една и съща група навсякъде, в зависимост от пълнотата на дървостойте. Основни видове са *Calamagrostis arundinacea*, *Luzula sylvatica*, *Moehringia pendula*, *Vaccinium myrtillus*. По-ограничено обилие имат *Euphorbia amygdaloides*, *Dechampsia flexuosa*, *Melampyrum sylvaticum*. Често срещани са и *Luzula luzuloides*, *Oxalis acetosella* (рядко доминира), *Vaccinium uliginosum*, *Geranium macrorrhizum*, *Festuca valida*, *Festuca penzesii*, *Sesleria coerulans* (в дървостой с по-ниска пълнота, последните два вида само в Пирин, върху варовик или мрамор).

Тези типове гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “застрашено местообитание” (Русакова 2011).

На територията на ДГС “Родопи” местообитанието е установено в отдели: 1 к, 2 з.

G4.6 Mixed [Abies] - [Picea] - [Fagus] woodland

Смесени широколистно-иглолистни гори със задължително участие на обикновен бук (*Fagus sylvatica*) и/или обикновена ела (*Abies alba*) и/или обикновен смърч (*Picea abies*). Смесените буково-иглолистни гори имат фрагментарно разпространение в пояса на иглолистните гори във височинния диапазон 1000-1500 m (1800). Почвите са кафяви горски. Най-голямо разпространение имат в Рило-Родопския масив, районът с най-широко разпространение на иглолистни гори на Балканския полуостров. В тревия етаж най-често участват, *Aremonia agrimonoides*, *Dentaria bulbifera*, *Dryopteris filix-mas*, *Epilobium montanum*, *Euphorbia amygdaloides*, *Geranium robertianum*, *Hieracium murorum* gr., *Lamiastrum galeobdolon*, *Luzula luzuloides*, *L. sylvatica*, *Mycelis muralis*, *Poa nemoralis*, *Veronica chamaedrys*, *Viola reichenbachiana*. Интразоналният характер на тези гори се потвърждава чрез участието на видове от иглолистните гори като *Melampyrum sylvaticum*, *Moehringia pendula*, *Sorbus aucuparia*, и др.). Имали са по-широко разпространение в България през атлантическия период, когато климатът е бил по-благоприятен в сравнение с наши дни.

На територията на ДГС “Родопи” местообитанието е установено в отдели: 33 л, 41 с, 52 к, 53 в, 69 б 136 б, 138 а, 139 а, 139 б, 139 г.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 3

След определяне на горските екосистеми, представляващи ВКС 3, и разпространението им на територията на горскостопанската единица, те трябва да се стопанисват по начин, който да поддържа и/или подобри природозащитното им състояние.

Препоръки за стопанисване на отделните видове горски екосистеми, представляващи ВКС 3, са представени в Приложение 4А.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3 Тази част от управлението на ГВКС включва извършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието на вида гора, чрез теренни наблюдения и разработване и прилагане на отделна програма за всеки вид гора. За разработването и прилагането на такава програма може да се наложат консултации с експерти в областта на дендрологията, ботаниката и природозащитата. Консултации и информация могат да се получат и от съответните институции (поделенията на МОСВ и ИАГ).

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Мониторинг се провежда най-малко веднъж годишно, но е възможно и сезонно отчитане, ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.

2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, размерите, разположението и честотата, в която се срещат празни пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличие на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.

4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което да запознае всички с ограниченията във връзка с наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че горскостопанските планове / плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси консултация с експерти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на съответната екосистема(и). При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на поголям ландшафтен обект или в защитени територии.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми. Необходимо е най-малко 5% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени като насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Особено подходящи за тази цел са естествени насаждения с възраст над 100 години, които не са били обект на стопанска дейност. При отсъствие на достатъчно представителност на определени типове насаждения, както при пространствено разположение, когато се фрагментират естествени насаждения, в тази група гори могат да бъдат включени и горски култури. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не помалко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС. За да може да достигнат характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 30 % от ГФС/. Друго изключение от това правило са горските култури. В тях са необходими лесовъдски намеси, които да подпомогнат устойчивостта на тези насаждения и процеса на диференциация на структурата им. Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността ѝ зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по- кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по-бавно в сравнение с хетерогенната).

На територията на ДГС “Родопи” гори намиращи се във фаза на старост или притежаващи потенциал за превръщането им в такива са установени в отдели ,съгласно Заповед 931/21.12.2016 г. на ТП ДГС”Родопи”.

ВКС 4 – ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. Основни екосистемни услуги от критично/незаменимо/ значение в определени ситуации вкл. опазване на водосбори и контрол на ерозията на уязвими почви и склонове.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- Гори представляващи единствени източници на питейна вода
- Гори от решаващо значение за водосбора
- Гори с решаващо противоерозионно значение
- Гори с пожарозащитни функции
- Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството

На територията на ТП ДГС „Родопи” са представени типове ГВКС, свързани с екологичните функции на горските екосистеми. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от лесоустройствения проект и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС та за територията на ТП ДГС „Родопи” са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 Гори – единствени източници на питейна вода

ВКС 4.2 Гори с решаващо значение за регулиране на водния отток във водосборите

ВКС 4.3 Гори с решаващо противоерозионно значение

ВКС 4.4 Гори ,които представляват бариера за разпространението на пожари

ВКС 4.5 Гори с решаващо значение за състоянието на селскостопанските дейности/земеделие,рибни запаси/ и за защитата на инфраструктурните обекти

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;
2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);
3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метровата ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora*, *Q. robur*, *Fr. oxycarpa*, *Ulmus minor*, *U. laevis*, *Salix alba*, *Alnus glutinosa*, *Populus alba*, *P. nigra*, *Platanus orientalis*, попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг);

7. ГТ попадащи в санитарно охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2002 г.

За територията на ДЛ"Родопи" са определени ГВКС, покриващи изискванията на т. 7 от определението, съгласно Националното ръководство за определяне на ГВКС. Отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.2.7 на територията на ТП ДГС „Родопи“: **32** 1, 2, а, б, в, м, **73** д, е, ж, **74** 1, а, б, в, к, **76** 1, 2, 3, а, б, в, г, д, л, м, **79** 1, в, **80** 1, а, б, **87** ж, **90** 1, 2, 3, 4.

Препоръки и указания за стопанисване

Горите определени като ВКС 4.2 следва да бъдат обозначени на терена. Провеждането на стопанска дейност трябва да се извършва съобразно Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с поддържане и подобряване на ВКС 4.2. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

- Във връзка с намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- При нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора;
- Подпомага се създаването и поддържането на насаждения с неравномерна пространствена структура;
- Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5;
- Забрана за използване на голи сечи;
- Използват се технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина;
- След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);
- В териториите, заети от съобщества на *Pinus mugo*, не се води стопанска дейност.

Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

Препоръки и указания за мониторинг

За горите представляващи ВКС 4.2. да се организира и прилага подходяща система за мониторинг. Може да се използва мониторинга на водите извършван от компетентните органи – РИОСВ или водностопанските фирми.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

- 1. ГТ с наклон над 30° (или по малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;**
- 2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси,**
- 3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°;**

От ГТ, включени на територията на ТП ДГС „Родопи” за тази консервационна стойност се покриват определенията по т.1.

Насаждения с наклон над 30°: **11 в, 18 а, 23 з, и, 28 б, г, 30 а, 32 г, м, 33 а, в, 34 з, 37 е, ж, 39 н, о, 41 о, р, 45 е, ж, 46 г, 51 а, б, ж, з, и, к, 52 а, б, в, к, 53 а, б, г, д, е, ж, 58 о, п, 59 к, 63 а, е, к, л, 64 л, в, е, ж, з, 65 р, с, 68 в, 72 ж, л, м, 73 ж, з, 74 а, ж, 83 а, 90 а, 93 а, 98 а, б, в, г, 100 в, г, 103 б, в, г, 104 б, в, 106 а, б, в, г, д, е, ж, з, п, 107 а, в, 110 а, б.**

Препоръки и указания за стопанисване

Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е съгласно изискванията на ЗГ за горите със специално предназначение и с насока към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- Да се водят предимно отгледни и санитарни сечи;

- Подпомага се създаването и поддържането на насаждения с неравномерна пространствена структура;
- При много стръмни терени (31-45°) не се водят голи и краткосрочно постепенни сечи;
- В насаждения от лесно възобновяващи се издънково дървесни видове се допуска сеч за подмладяване на растителността;
- При каменливи и урвисти терени (над 45°) да не се провеждат стопански мероприятия;
- При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
- При необходимост да се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност.

Да се определят и картират пътищата и временни складове които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

Препоръки и указания за мониторинг

За горите представляващи ВКС 4.3. да се организира и прилага подходяща система за мониторинг. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
- дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

ВКС 4.4 Гори, които представляват бариера за разпространението на пожари

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. и максимум 250 м. и състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и тополови култивари.

На територията на район „Снежана” ВКС 4.4 не е установено.

ВКС 5. Основни потребности на населението. Места и ресурси от фундаментално значение за задоволяване на основните потребности на местните общности и коренното население (вкл. поминък, здраве, храна, вода), идентифицирани с тяхно участие.

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето и трябва да се оцени потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните общности получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно националното ръководство за определяне на ГВКС, в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Гъби
- Други недървесни продукти – лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

На територията на район „Беглика” не са идентифицирани гори, които да отговарят на критериите за ВКС 5. Основната причина за това е липсата на населени места в района. Както бе споменато по-горе ДГС е популярна дестинация за събирачите на билки, гъби и горски плодове главно хора от ромски произход. Въпреки това тази дейност не се счита за безалтернативна.

ВКС 6 – КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. Места, ресурси, местообитания и ландшафти от глобално или национално културно, археологично или историческо значение, и /или от критично/незаменимо/ значение за традиционната култура на местните общности и коренното население, идентифицирани с тяхно участие, вкл. културно, екологично, икономическо или религиозно/духовно значение

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

- Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от Приложение 7;
- Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7/църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др./, древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултации с местните хора;
- Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултации с местните хора;
- Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;
- Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки;
- Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

На територията на район „Снежана” не са установени горски територии, включени в списъка по *Приложение 7* към националното ръководство за определяне на ГВКС. За ВКС 6 могат да бъдат считани следните обекти от културно-историческото наследство:

- Нов параклис „Свети Яков” – отд. 1-5

Препоръки и указания за стопанисване

- Стопанисването да се извършва съобразно режимите на недвижимото културно наследство / паметници на културата/, определени в техните заповеди, когато има такива.
- Препоръчително е в горите, определени като ВКС 6 да не се провеждат стопански мероприятия с изключение на сечи за отстраняване на опасни за безопасността на хората дървета.
- Ако все пак се вземе решение за провеждане на лесовъдски мероприятия същите се съгласуват с представители на местните общности и експерти (културолози, историци, експерти по туризма и др.) за да се определят и запазят ключовите естетически характеристики на гората. Не се планират и провеждат мероприятия, водещи до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС. Да не се извършват сечи (напр. голи сечи, краткосрочно- постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност), които биха намалили естетическия облик на гората в близост до важните за културата, традициите и туризма места. Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората чрез запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета и др.).
- През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията

Препоръки и указания за мониторинг за мониторинг

- Да се извършва проверка дали ГВКС запазва критична значимост съгласно определението за ВКС 6 през пет годишен период/консултации с представители на местните общности и експерти /културолози, историци, експерти по туризма и др.
- Ежегодно да се извършва контрол по спазването на режимите на обектите на недвижимото културно наследство /паметници на културата/, определени в техните заповеди.
- Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в горскостопанските планове и съобразени с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.
- Препоръчително е мониторингът да включва и документална проверка и снимков материал.